

Víra X

20. 1. 1986

KAZETA 1 (POKRAČOVÁNÍ NA KAZETĚ VÍRY IX)

STRANA A

[ZAČÁTEK VE 34:15 - PŘEDTÍM DISKUSE Z VÍRY IX]

Znemožňuje tedy ta komplikovanost rozpoznávat ty momenty ontogeneze, které nemohou být převedeny na kauzální řetězce, to jest které nemohou být vysvětleny. My to děláme všechno přibližně a přeskakujeme a jako předpokládáme, když ukážeme nějakou kauzální souvislost, že kdybychom šli dál, že by se ukázala další a další a přitom teda se spokojujeme s tím, že tu a tam ukážeme nějakou kauzální souvislost, ale že to skutečně všechno kauzálně souvisí v jednom jediném řetězci, to prostě je mimo naši možnost. Tolik toho o živé hmotě a o živých organismech neznáme. Vždycky je to mnohem komplikovanější, než abychom to mohli takřka laboratorně sledovat. No a to nám umožňuje tam vsouvat model, který je odvozený od fyziky a chemie, že totiž kdybychom to poznali tak, že by se ukázalo, že to je vlastně všechno kauzální. A přitom tam jsou všude mezírky, jimiž mohou pro nás nekontrolovaně pronikat ty nahodilost, kontingence, které eventuelně mohou být využity k zahájení procesů, které nevyplývají z těch daností kauzálně. Kauzální vysvětlení není dostupné v naprosté většině případů ani tam, kde je jeho možnost vysoce pravděpodobná.

Obecně to takto můžeme říci. Konkrétně to vypadá tak, že přes úsilí nějakých dvou set let nejméně, biologie zatím nemůže říct, co je podstatou toho jevu, kterému říkáme život. Jak je vůbec možné, že anorganické látky nebo atomy, molekuly atd., že jsou schopny se organizovat nejenom do vysokomolekulárních celků, ale do celků, které představují chemicky nehomogenní látku, která se chová jako celek, to jest třeba jako buňka. Jak tohle vůbec možné? Samozřejmě, proniká se stále dál, poznává se dál a dál, ale ta základní věc zůstává nevyjasněna. No a s největší pravděpodobností zůstává nevyjasněna proto, že ty životní procesy nejsou běžným využíváním té komplikované struktury organických molekul, jak se to obvykle vykládá, nýbrž, ty velké molekuly s nejvyšší pravděpodobností, to je můj odhad, fungují jako jakýsi zesilovací aparát pro děje, které vlastně nepatří na tu molekulární úroveň, jak ji definuje fyzika, dokonce ani na atomovou úroveň, jak ji definuje fyzika, ale že jsou to vlastně zesilovací aparáty pro mikro-děje, mikro-fyzikální děje, to jest pro kvantové děje. Ono to vlastně je triviální, když to takhle řeknu, poněvadž samozřejmě každé vyzáření, přeskok elektronu z jedné dráhy na druhou a vyzáření nebo pohlcení kvanta záření je kvantový děj. Jenže já to

teď myslím jinak. Jde o to, že v té kvantové úrovni panují docela jiné zákony či zvyklosti, s normální fyzikou se k tomu nedá přistupovat. Spousta věcí se tam děje takříkajíc nahodile a fyzika si o tom zjednáva nějaké poznatky jedine statisticky, v jednotlivých případech nedovede ani pozorovat ani předvídat, a tedy jestliže tomu tak je, že životní procesy využívají této jaksi jenom statistické pravděpodobnosti, že nastanou jevy takového či onoho druhu a zesilují je, tak je velmi pravděpodobné, že celý ten tzv. život je jakýmsi komplikovaným využitím zesílených jevů z té oblasti mikrofyziky, tedy těch kvantových dějů. Takže tam kauzální vysvětlení primárně není možné. Kvantové dění se dá zpracovávat jenom statisticky, nikoli kauzálně.

[40:17]

Takže dokud se nenaučíme se dívat na životní projevy jako na jakési zesílení jevů kvantových, to jest na jevy příbuzné těm kvantovým, jenomže zesílené na úrovni organismu, na úrovni buňky, tkáně orgánů a posléze celého mnohobuněčného organismu, tak pochopitelně nám uniká podstata věci a nejenom fyzikálně, běžnou fyzikou, ale ani chemicky a biochemicky nemůžeme dospět k cíli. Samozřejmě jakési poznatky nám to podává, ale to nejpodstatnější zůstává vždycky skryto my poznáváme jenom malé úseky, kde skutečně ta kauzalita nějak funguje, to jest kde nějaká ta setrvačnost se prosadí. Ale ty kontingence nám nutně unikají. Tak to je asi ještě k tomu závěru, k němuž jsem snad dospěl nebo měl dospět aspoň minule.

No a my jsme si říkali, že jsou tu skutečně jisté procesy, které mohou být chápány jako významné memento. A právě na ty procesy a jevy a fenomény tedy se zaměřili vitalisté a holisté z konce minulého století a začátku tohoto století v tom velkém svém zápasu proti mechanistickému vysvětlování životních dějů. Že tady jenom stručně, můžeme se k tomu třeba vrátit v diskusi, kdyby bylo něco nejasného - třeba ten klasický pokus Drieschův s vajíčky mořské ježovky, kdy po oplodnění vajíček počkal snad na druhé rýhování a potom mechanicky, to jest klepáním nádobou, kde vajíčka byla uložena již teda po druhém rýhování, to jest několikabuněčná, a tak se podařilo mu, aniž by poškodil ty buňky jednotlivé, to vajíčko rozdělit na ty jednotlivé buňky, takž ze jednoho vajíčka měl 4 nebo 8 nebo kolik buněk. A teď pozoroval další vývoj a zjistil, že z toho jednoho vajíčka, které se už narýhovalo, to jest z něhož už se vyvíjelo to embryo, tak on mechanicky dostal několik těch buněk a z každé té buňky, ačkoliv ty buňky byly rozpadlým jedincem, dostal nové jedince. Prostě z každé té buňky, která vlastně měla být jen částí budoucí ježovky, dostal celou ježovku. Takže když to mechanicky od sebe oddělil - tedy vývoj mořské ježovky. Takový klasický argument holistů, že.

[44:24]

Jiný takový – to se ukazovalo snad i ve škole, protože tenkrát bylo ještě nezmarů hodně. My máme, jak víte, jednoho láčkovce, běžně v rybnících snad ještě teď. Když se nezmar vezme a rozřeže se třeba na sto kousků, naprosto nepatrných, tak v normální prostředí všechny ty kousky dorostou v celé nezmary. Regenerace je v podstatě totéž. Když se říznete a zaroste vám rána, zahojí se, no tak to je jenom zbytek něčeho, co má ten nezmar v plné síle. Tak tahleta tendence živých tkání, živých buněk regenerovat, to jest doplnit se do řádného celku, když o něco přijdou, že, když ztratí ještěrka konec ocásku, tak jí doroste, že. Já nevím jestli ještěrka, ale rozhodně někteří obojživelníci, když ztratí třeba i končetinu, tak jim doroste. Tak ta tendence doplnit to, co chybí, zacelit to, přivést to zase k celku, ta se těžko vykládá kauzálně. Čili o tohleto se opírali holisté. Těch dokladů je celá halda. Nejde o to to rozebírat, nýbrž uvědomit si, že tohleto memento, které jaksi by řádný vědec neměl přehlédnout, skutečně někteří nepřehlédli a začali to nějakým způsobem zdůrazňovat a vysvětlovat. Ale, už jsme si říkali, chyba byla v tom, že tam prostě dosazovali neznámé síly...

KONEC STRANY A

STRANA B

... jako by to byla jsoucná. Mnohem ovšem sugestivnější a přesvědčivější než ty ontogenetické záležitosti jsou dlouhodobé procesy fylogenetické. Ten starý, darwinský v podstatě, koncept nahodilých mutací a přirozeného výběru je příliš primitivní a nevysvětluje řadu fenoménů. Já mám takový dojem, že jsem něco o tom také říkal, to je fuk. Odkazuji na Adolfa Portmanna, kterého jsme tady již několikrát citovali. Vřele doporučuji, sežeňte si to, je to česky přeloženo, koluje to v samizdatových prepisech. Původně to bylo určeno k vydání, k tomu už nedošlo v 69/70. Stojí to za přečtení. Je to velmi pozoruhodný filosoficky myslící biolog německý a v řadě těch knížek ukazoval svou zcela mimořádnou fantazii, invenci. Je to ten, který dokazoval třeba, že člověk patří mezi ty vyšší obratlovce, jejichž mláďata by patřila do té skupiny těch mláďat, která okamžitě po narození jsou schopná běžného života, to jest jako je kůzle třeba nebo tele, že během hodiny dvou už se postaví na nohy a je schopno doprovázet stádo. Což je neobyčejně překvapivé zjištění. On to zjišťoval podle vývojových trendů, dával to do křivek, že, a zjistil že ty křivky odpovídají právě tem tzv. nestfrüchtler jak tomu říkal, rozlišoval nestfrüchtler a nesthocker, ty mláďata, který dlouho dřepějí, nesthockern, hockern je dřepěti, dřepějí v hnízdu a nejsou schopní, jsou slepí a já nevím, nejsou schopní samostatného života, musí být naprosto opatrovaní rodiči, kočka kořata dva týdny musí ošetřovat než se proberou trochu... a naproti tomu jsou ty nestfrüchtler, který okamžitě utíkají z hnízda – jsou

třeba opice nebo ty kůzlata, že, žirafatě během dvou hodin je schopné běžet se stádem fofrem. No a to je překvapivé, že člověk patří mezi ty nestfruchtler a on říká nojo, tam ovšem došlo k něčemu jinému. Ten embryonální život člověka by normálně trval 21 měsíců, ale člověk se rodí podstatně předčasně. Čili před polovinou svého embryonálního období v 9. měsíci, zatímco by se narodil normálně až v 21. Ty křivky ukazují, že by se vlastně měl narodit až v 21. A dokonce jde tak daleko, že jako biolog tam klade otázky, na které neodpovídá, dává je k dispozici kolegům z jiných oborů, totiž jestli to není právě proto, aby ten sociální kontakt mohl zasahovat daleko intenzivněji, hlouběji už do embryonálního období, poněvadž i ze živočišné říše se to zdá, že třeba slepice komunikuje s kuřaty ještě ve vejcích. Tak takovéhle pozoruhodné věci on přinesl, studie velmi kuriózní.

[04:38]

A jedna z těch jeho pozoruhodných studií se týká funkce estetického faktoru v přírodě. Ukazuje jak darwinismus s tou koncepcí nahodilých mutací a přirozeného výběru, jak je neschopen vysvětlit třeba takové ty podivné tvary hmyzu, které jsou zřetelné teprve jako když to přiblížíme, zblízka zvětšené, nebo vybarvení křídel motýlů, to je naprosto absurdní, že. Barevnost květů a tvary květů, že orchideje... to všechno že je absurdní vykládat nahodilými mutacemi a přizpůsobením prostředí. Že je evidentní, že se v přírodě a ve vývoji živých organismů prosazují tendence, které nemají s přirozeným výběrem co dělat. Kde ty kritéria, podle nichž přežívají jedni a nepřežívají druzí, jsou jiné než jenom to kritérium pouhého přežití, že. K tomu patří např. také ne z estetického hlediska, ale z jiného hlediska ty obrovské parohy, že, které jsou bez funkce atd..

No a teď - tak to je teda jak v té ontogenezi, tak v té fylogenezi jsou zjevně faktory, nebo jsou fenomény, které musí být analyzovány jinak než kauzálně. No a teď je ta známá diskuse mezi empiristickou a racionalistickou tradicí myšlení jak ve filosofii tak ve vědách a víme, že to šlo tak daleko, že Hume, ta známá Humeova skepse, v podstatě zpochybnil kauzální princip vůbec. Kauzální vztahy zpochybnil takovým způsobem jako by to byla čirá metafyzika a neměla ve vědě co dělat. A je vám jistě také známo, že byly vykonány pokusy překonat Humeovu skepsi pomocí statistiky. Tyhle pokusy se jaksí nabízely samy díky tomu, že Hume říkal - no my přece nevíme, jestli zítra ráno vyjde slunce. Západ slunce není příčinou východu slunce. Noc není příčinou dne a den není příčinou noci. My jenom víme, že po dni vždycky přijde noc a po noci přijde den, že slunce zapadne a na druhé straně zase druhý den vyjde. Tak je to vždycky, tak to bylo vždycky. Lidé pokud mají paměť, pokud psali o tom, tak vždycky to takhle bylo, no tak předpokládáme, že to tak

bude furt. Ale kauzální vysvětlení, nahlédnout, proč je to nutné, nelze. To je jenom náš zvyk. Převést to na to, že krouží planety kolem slunce, no dobře krouží, zatím krouží, ale proč by museli kroužit furt? Všechny tyhle věci samozřejmě předvídal, nebyl to žádný omezenec. Skutečně naboural to pojetí maximálně. Česká filosofie se také zúčastnila této diskuse když Masaryk ve své nástupní přednášce, když přešel z Vídně do Prahy, tak se tímhle zabýval - měl přednášku o Humeově skepsi a počtu pravděpodobnosti, potom to v takovém širším pojetí vydal německy a česky.

Tak se dostávám tedy k té otázce statistiky. Co to jsou tedy, když se také mluví o těch mutacích, mutace je vlastně odchylka, že, čili vzniká otázka, jakou roli hrají nahodilé odchylky a co nám může říct statistika pro ten náš problém, to jest pro ten náš problém normality. Tak tady jenom poukážu jistě o tom víte sami dost. Statistikové vyjadřují frekvenci nebo četnost jednotlivých případů v tzv. Gaussově křivce. to jest existuje jakýsi vrchol Gaussovy křivky a tam jsou ty nejčetnější případy, ale protože dochází k odchylkám, tak od těch nečetnějších případů se odchylky dějí jedním nebo druhým směrem a je jich vždy méně a méně - čím větší odchylka, tím menší frekvence - [RUCHY Z HUDBY KOLEM 11:30 AŽ 12:30...] takže to má takový ten, známá věc Gaussova křivka, takový kopec to je jakoby, tam na tom vrcholu je těch případů nejvíc.

[11:55]

Příklad. Vezmeme si kopretiny nebo sedmikrásky, že a píšeme si kolik který květ, máme řekněme sto květů vybereme nahodile na louce nebo na zahradě a teď spočítáme, kolik který květ má okvětních lístků a teď to zaneseme někam, pod každé číslo napíšeme, kolik těch květů jsme tam našli. A teď se ukáže, že z těch 100 květů, že nejvíc největší procento že má tolik a tolik a že ty odchylky od toho, že už jich je méně až hodně málo těch okvětních lístků a zase neobyčejně mnoho okvětních lístků, že má třeba 3 nebo 1 a pak už nic.

Ted' vznikla tedy také jakási celá teorie, která chce otázku normality tzv., že, tím jsme se vlastně chtěli zabývat - odbourat tím, že místo normality zavádí pojem maximální frekvence, neboli že normalitu chápe jako maximální frekvenci. Vypadá to tedy, že normální je takový květ, který má tolik lístků, kolik má většina květů. To je tedy první případ, kdy tady se dostáváme k polemice mezi dvojím pojetím normality. V jednom případě se normalita, nebo to, co je normální chápe jako to, co odpovídá nějakém plánu, projektu, normě, kritériu a to druhé, co odpovídá maximálnímu výskytu. Nedá se to z různých důvodů držet jenom ten maximální výskyt, jenom příklad uvedu, nebude to probírat detailně, když třeba dojde k nějaké epidemii nebo pandemii, že, no tak pak bychom museli považovat nemocné lidi, třeba chřipkou onemocnělé lidi za normální, kdežto, ty,

kteří neonemocněli za abnormitu. Tam je evidentní, že když známe, čím to je způsobeno a víme že to je patologický činitel, ale co to je patologický činitel? Tak dojde k tomu, že to jakoby odčítáme, nepočítáme to k té normalitě, ale takových případů může být víc a skrytých, že?

Byly dlouhé teorie o tom, proč Římané vyhynuli, že? Zejména římský patriciát vlastně vyhynul. Jednak byli nemocní, neměli děti nebo když měli děti, tak umřeli. Byly teorie o tom, že národ římský se vyžil, že se chovali nemorálně, že pánbůh na ně zanevřel a já nevím všechny možný takovýhle to se vykládalo, to je možné se dočíst třeba v Augustinovi - ten psal Civitas Dei právě po pádu Říma, všechny tyhleto momenty se tam do toho také dostaly. No, moderní vysvětlení je prosté. Používalo se stálo více, bylo modní, používat v lepších rodinách oloveného nádobí. A ta otrava olovem postupuje velmi pomalu, trvá to léta a má všechny ty příznaky, které se dají rozpoznat na tom patriciátu. Něco potom ještě přešlo do raného středověku, kde ještě pořád se s tím oloveným nádobím pracovalo.

[17:40]

[ ] Jenom takovou malou poznámku, totiž předtím když jste uváděl tu maximální frekvenci s těmi nemocnými nebo to, já se domnívám, že ta maximální frekvence je také úzce spojena s tím kritériem, že protože ta maximální frekvence se může brát jako vztažena dejme k tomu jaká byla maximální frekvence před 100 lety, jo k té to také můžeme vztahovat, ale my to můžeme také vztahovat k maximální frekvenci v současnosti. Nedomnívám se, že by to bylo tak oddělené..

A argument?

[ ] No ne, že když jste uvedl příklad s těmi, kteří jsou nemocní, tak jsem jenom chtěl dokreslit, že to je dočasně, já si mohu zvolit tu maximální frekvenci vzhledem k jinému kritériu, mohu si zvolit jiné kritérium pro tu maximální frekvenci, ale že to je spjata, vy jste to rozdělil jako na dvě části, vy jste uvedl že ta normalita je spjata jak s volbou kritéria tak ten druhý příklad jste uvedl tu normalitu jako maximální frekvenci.

Já nerozumím, absolutně nerozumím o co vám jde...

[ ] Ne když jste hovořil o té normalitě, tak jste uvedl dva případy. Že ta normalita se dá chápat jako když si zvolíme nějaké kritérium a podle té potom tu normalitu provádíme a druhé jako protipříklad

Ne já jsem neříkal protipříklad, já jsem mluvil o maximální frekvenci vždycky. A že je třeba k tomu potřeba říct frekvenci čeho, no to samozřejmě, to je to kritérium.

[ ] Tak to potom jo.

Maximální frekvence, to znamená v daném případě třeba počet okvětních lístků nebo např. výška postavy nebo já nevím, co si vymyslíme. Samozřejmě, vždycky v nějakém oboru, ale normální je třeba, aby normální člověk je u nás 175 nebo 180 cm vysoký. A to se udělá průměr, že. A samozřejmě do toho padá hledisko časové – při epidemii neb pandemii nějaké, tam je změna normality v tomto smyslu dočasná. Takže tím pádem to nepovažujeme za změnu normality, nýbrž hledáme patologické činitele nebo jiné činitele, nemusí být vždycky patologické. Ale jsou nejrůznější případy, že třeba při křížení vznikne jedinec s nějakými mimořádnými vlastnostmi. Při křížení, no, prostě v nějaké populaci vzniknou jaksi mimořádné možnosti lépe se přizpůsobit danému prostředí nebo lépe zdolávat potíže atd.. Samozřejmě to vždycky začíná tyhlety lepší jedinci začínají jako ojedinělí, čili nenormální. Jenomže to je to, co se říká, když Patočka na začátku byl vyšetřován, vyslýchán dlouze atd., tak že tam prováděl také školení policajtů, tak jim vykládal, co je to Gaussova křivka a říkal jim, víte, Gaussova křivka, to je tak, že vždycky takové ty nejčastější případy, těch je nejvíc a teď ty odchylky jdou jednak na jednu stranu a teď na tu druhou stranu. Problém je – jo a vrchol té křivky nikdy nezůstává na jednom místě, vždycky se to nějakým směrem pohne. Jenomže my předem nemůžeme nikdy vědět, nedovedeme nikdy odhadnout, kterým směrem. Takže ve chvíli, kdy vy začnete takové ty okrajové případy likvidovat, tak vlastně zadržujete vývoj. Jo, protože ten vývoj půjde, jenže my nevíme kterým směrem, a vy se do toho takto montujete.

[22:55]

To je samozřejmě případ šlechtitelství. Když provedou křížení, vysejou spoustu atd.. Vybírají jednotlivé zvlášť pěkné sazenice s hojným semenem nebo s hojnými plody, velkými plody, kvalitními plody atd., tak provádějí tenhleten selektivní výběr rychleji než by to příroda dělala, vybírají si ty nejlepší a tím posunují normalitu. Tedy teď – statistické hledisko tedy ukazuje – se neřeší problém úspěchu nebo neúspěchu prosazení určitého typu organismu a určitého typu jejich života. Nikde není řečeno, že ten typ organismu, který má nejvíc frekventovaných vlastností, bude nejúspěšnější. Může se stát, že buď se změní podmínky a najednou se organismus, který se nemohl prosadit, rozmnoží a naopak ty frekventované organismy uhynou, že. Příklad je, že když chcete vypěstovat odolné mikroorganismy, odolné vůči nějakému antibiotiku, no tak prostě uděláte spoustu ploten, a teď tam dáváte postupně zvětšující se dávky toho antibiotika, nesmíte to udělat najednou, poněvadž pak si to zahubíte. No a když to uděláte postupně, no tak je pravděpodobnost, že při nějakých malých množstvích toho antibiotika, že se tam vyskytne nějaká bakterie, která jeví jakousi malou odolnost. No a ta přežije, ostatní

chcípnou. No a když přežije, tak vytvoří kolonii, a vy si z toho nabere a dáte to na další petričku a tam dáte toho antibiotika už trochu víc. A teď zase z těch mikroorganismů, které už trochu byly rezistentní zas některé tam budou více rezistentní, a ty zas přežijou a ty ostatní odpadnou. A takhle když to postupně párkrát pasážujete, tak dospějete nakonec k organismu, který je naprosto rezistentní vůči tomu antibiotiku. Proto se nemá dávat antibiotikum jen tak nazdařbůh každému, když mu začíná něco bolet, protože tímhle se ve společnosti, v populaci se pěstují vlastně odolné mikroorganismy.

[26:13]

Čili tady vidíme na tom, jak ta statistika se pronikavě změní tím, že se změní podmínky, že. Čili normalita souvisí s podmínkami. Ale ne jednoznačně. Tady, sem patří otázka adaptace. U těch mikroorganismů je to trošku jiná záležitost, že. Tam skutečně jde asi o nějaké genetické změny, nahodilé. Aspoň tedy zatím já jsem vždycky to tak četl. Kdoví, jak to vlastně je. No ale počítá se s tím. Naproti tomu jsou případy vyšších organismů, třeba živočichů, kteří se musí v nové situaci něco nového naučit. A to není otázka genetická, nýbrž to je otázka jakéhosi vynálezu. Ten případ byl, třeba jak vznikl člověk, to už jsme tady také kdysi probírali. Jacísi ti nejvyšší primáti se strašně přemnožili a ve chvíli kdy ustoupili ledovce a rozsáhlé plochy nezalesněné se stali obyvatelnými pro opice, no tak některé opice, protože měli málo žrádla, tak začali pomalu opouštět stromy, vydávat se do těch savan a stepí. Tam samozřejmě neměli banány, tak museli lovit cvrčky a žížaly a menší savce jako myši apod. A chodit po nohou. Nemohli viset na větvích, museli chodit po zemi, čímž se přizpůsobil - takhle se to vykládá - přizpůsobil jejich způsob chůze, ta rovná noha, že, přestal být palec chápavý u nohou atd. tedy tohle je genetická záležitost ještě furt. Ale to, že se museli naučit se živit něčím jiným, to genetická záležitost nebyla. To byla záležitost vynálezu. Zejména otázka vynálezu byla třeba když ty myši lovit není tak žádná velká sranda, ono to utíká dost rychle, že jo, je to mrňavé, ta námaha se nevyplatí. Čili je lépe chytat něco většího. No ale jak chytí něco většího, většinou to rychle utíká, čili člověk se musel naučit po tom házet něčím, že. Čili už to popadnout něco do ruky a házet, to už je vynález analogický jako ti šimpanzi Kellerovy když byli v té kleci a dostali banány hodně vysoko a měli tam bambusové tyče, které byly krátké, tak se naučili posléze je do sebe zasadit tak, že vlastně udělali ze dvou tyčí jednu a těma pak ty banány pohodlně srazili. Tam byl potřeba vynález. To není genetická záležitost, to je objev, invence. Ale když to jeden udělá, tak ti druzí jsou schopni se to od něj naučit.

Čili tam hraje roli také jiná záležitost, nikoli ta genetika, nikoliv ty mutace, nýbrž změna chování, které není geneticky jednoznačně dáno,

nýbrž které zčásti se každý živočich musí od svých rodičů a ostatních příslušníků rodu přiučit, že. Takže zase jsou tady takové věci jako že např když šelma se odmalička oddělí a není vyučena rodičema lovit, tak prostě neumí lovit. To jsem vám také říkal, jak jsme měli doma tady lasičku a ta neuměla zabít myš. Museli jsme zabít myš a pak ji sežrala. Ale živou myš nechala kolem sebe panáčkovat a nevěděla, co s ní. Jsou věci, které se musí i živočichové naučit. Tím spíš tedy je to u lidí. Zase, otázka normality není dána jenom geneticky, i když ta genetika tam jistě má svou roli. Není dána ani statisticky nějakou pravděpodobností, není dána ani změnami prostředí a okolí, i když je tím ovlivňována, ale např je také ovlivňována podstatným způsobem jakousi tradicí co ta zvířata dělají. Takže třeba jsou já nevím, kteří ptáci, která na celém světě zpívají stejně, ale jsou ptáci, kteří mají dialekty. Takže odborník pozná, jestli ten a ten příslušník toho, jestli byl chycen někde v Africe, nebo jestli byl chycen někde v Asii. Prostě zpívají kapku jinak, mají jiný dialekt.

[32:30]

No a samozřejmě tam hrajou roli ty vynálezy, které nejsou vysvětlitelné nahodilými mutacemi, ale jo a mimochodem ještě k těm mutacím také – je naprosto nepravděpodobné vykládat vývoj jednotlivými mutacemi, protože většinou k těm mutacím dochází hromadně v určitých obdobích a jsou to celé komplexy mutací. To se nově vykládá tak, že se to připravuje dlouho, až se to pak tedy ukáže. To je ovšem jeden způsob výkladu. Důležité je, že ta souhra mutačních komplexů, že je překvapivá a že ten pokus ji odvodit kauzálně, že je podroben též kritice jako všechny ty kauzální vysvětlování. Pak tady sem patří teda ještě otázka času, časového rozpětí těch mutačních komplexů. Většinou ten poukaz k tomu, že když něco dlouho trvá, statisíce a miliony let, tak že za tu dobu ty mutační komplexy se mohou sehrát. Takhle se to většinou vykládá. Podobně vznik života se vykládá tak, že v té teplé polévce těch původních moří že bylo tolik těch všelijakých molekul složitých, že se tam náhodou potkali dvě tři, které náhle začali spolupracovat jakoby a skoro udělali první buňku nebo něco takového. Jich bylo tolik a trvalo to tak dlouho, že ono se to ... jo, to je ten takový moderní vědecký mýtus. Ovšem tam je na první pohled, když nechcete to přijmout jen tak nekriticky, tak je na první pohled jasné, že jde o vysvětlení zdánlivé, že vlastně se to sune do nepřehledna. Jenom se předstírá, co asi tam mohlo nastat a že vlastně právě to vysvětlující je třeba vysvětlit. To je patrné zejména u těch myslitelů nebo vědců, kteří naopak poukazují na ty dlouhé časové rozvrhy způsobem jiným, přes jiná prizmata, v jiné perspektivě. To je třeba Teilhard, to jsme tady už zmiňovali, ta jeho ortogeneze, že dlouhé statisíce let a snad miliony let, že vývoj v tom odtrženém kousku Austrálie, že probíhá velice analogicky jako na těch ostatních kontinentech, ale v důsledku toho, že tam nedojde

k vynálezu placenty, tak prostě všechny ty druhy, rody se tam vyvíjejí analogicky, až na to že nemají placentu, to jest že jsou to vačnatci. Na tom zakládá Teilhard svou argumentaci, že nejde o nahodilé mutace a přirozený výběr, protože tam zjevně jde o sledování programu, který trvá miliony let. A pokusit se to vykládat nahodilými mutacemi znamená předpokládat, že ty nahodilé mutace jsou jak na těch kontinentech, tak v té oddělené Austrálii, že jsou řízené, jo, čili ne nahodilé. Čili tady teď vzniká už otázka norem, které nejsou pochopitelné jako ta normalita nebo jako korespondující té normalitě v podobě maximální frekvence, že. Tady je jakýsi rozvrh, který je plněn v tom vývoji jakýsi plán, který se realizuje. A ten plán vypadá propracovaný na strašně dlouhou dobu kupředu. Je rozvržen do daleké budoucnosti.

[38:22]

No a tak se tady ukazuje možnost odvodit ty změny normality, o kterých jsme si teď říkali, to jest proměny té normality v pojetí té maximální frekvence, pojetí přesunu té špičky Gaussovy křivky pochopit jako jeden z faktorů proměny samotných norem. Jaksi ne pouze genetické změny, ne pouze změny okolí, prostředí, ne pouze nějaké vynálezy nové, které se pak předávají v jakési tradici, ale změnou norem. My jsme dosud vlastně ty normy nepotřebovali, protože jsme opustili tu neměnnost, jakou třeba předpokládal ještě Aristotelés. Pro něj tedy tou normalitou nebo normou byly formy, čili *morfai*. To bylo odvrženo, poněvadž se to všechno proměňuje. Jenomže teď je otázka, jestli vlastně samy normy, které chápeme jako neodvoditelné z okolností včetně okolností vnitřních, to jest genetických a neodvoditelné z vynálezů, které nejsou dány ani vnitřně ani vnějšně, nelze je tedy odvodit z ničeho a přece mají nějaký vliv a dokonce dlouhodobý, miliony let trvající. Tedy jak v tom případě můžeme takovéhle samotné normy chápat, pojmout.

Tak teď se tady dostáváme do tematiky, která souvisí s tou naší stále ještě trvající diskusí o předmětném a nepředmětném myšlení. Otázka zní – můžeme takovou normu chápat, to jest myšlenkově modelovat jako intencionální předmět? Těžko, protože intencionální předmět a priori je neměnný. To je jeho podstata. Dokonce intencionální předměty formujeme, konstituujeme právě proto, abychom v tom uplyvajícím proudu vědomí byli schopni čas od času mínit totéž a dokonce nejenom my sami, ale abychom se s druhými mohli domluvit o témž. Proto potřebujeme, aby intencionální předmět se nehýbal. Čili chápat tu normu jako intencionální předmět nebo pomocí intencionálního předmětu, modelovat ji v podobě intencionálního předmětu není možné. Z toho důvodu tedy předmětné pochopení normy není myslitelné, nebo není k ničemu, je to plácnutí do vody, ztráta času. Tedy my musíme pamatovat na to, že tady není jenom plán organismu, s jakým počítal organismus. Ta

jeho *morfé*, to byl plán ontogeneze. Ale my už jsme přišli k tomu, že existuje vývoj nejenom jednotlivého organismu od malého zajíčka k velkému, kde by se tedy uskutečnil plán ideální zajícovosti, ale že existuje vývoj zajíců vůbec. A vývoj těch blízkých čeledí a celých – té plurality rodů, druhů atd.. Čili my bychom museli nejenom počítat s plánem stavby nebo rozvoje jednotlivého organismu, ale museli bychom počítat s plánem vývoje těch organismů, to jest s jakýmsi plánem plánů, nebo plánem změny plánů.

[43:47]

Tedy bylo by to něco, pomáhám si teď tedy, nepřesně pochopitelně, slovem, které se rozšířilo díky fenomenologům, že totiž ten plán plánů by byl něco jako horizont horizontů, že tedy ten plán určitého organismu, plán jeho ontogeneze, že by měl jakýsi horizont v tom plánu rozvoje celého druhu a ten zas rozvoje celého rodu atd.. a teď je otázka, tedy co náleží k horizontu plánu určitého organismu, co k horizontu plánu vývoje rodu, druhu, poddruhu atd.. Čili zase jenom zcela obecně u toho zůstaneme, je to záležitost jiných oborů, aby to sledovaly.

Teď jde ještě o to, že zatím stále ještě jsme zůstali na půdě biologie, na půdě vývoje organismů. My teď musíme vidět, že chyba by byla nejenom, nebo že chybu nesmíme vidět jenom v Aristotelovi, to jest v té představě jakýchsi mimodějinných a mimočasových norem, v podobě těch aristotelských morfai, ale nepomůže nám ani představa formy forem nebo toho plánu plánů v podobě pevného plánu vývoje jako celku. Něco na způsob Leibnizovy předzjednané harmonie. Také to by byla vlastně pevnost, že. A to pevnost, která by byla pojetelná za pomoci intencionálního předmětu, že. Tak i tohleto musíme zpochybnit, vidět chybu v samotném přístupu no a pokusit se zachovat myšlenku norem a od tohohle ji očistit. To je jediná možnost, totiž že normy svážeme se situací. To jest jednak že budeme vidět že normy jsou situační a 2) že budeme vidět, že normy jsou normy pro situace. A že nejsou žádné normy o sobě. Furt stejné a jenom situace se různí, nýbrž pro každou novou, podstatně jinou situaci se najednou ukazuje jako norma něco jiného. Ale ne úplně jiného, nýbrž tak, že je zachováváno jistá strategie realizace norem. Vývoj živého, živých organismů nám ukazuje, že pluralita je důsledkem štěpení vývojových linií. Dosud měli biologové tendenci to štěpení...

KONEC STRANY B

KONEC KAZETY 1

KAZETA 2

STRANA A

Tak prosím vás, ještě si to promyslete, kdo... To je ono. Tak - já teď nevím, kde jsem skončil, no to je fuk...

[ ] Štěpení vývojových linií...

Jo, dobrý.

Tedy: tradičně se to vykládalo jako mechanismus těch nahodilých mutací, změny prostředí a tím pádem prostě ty mutace nejdřív byly inaparentní, že, neukázaly se, byly někdy tedy, zvlášť když došlo k té reduplikaci genové, tak tam byly někde skryté a ve chvíli kde se změnilo prostředí, někde, tak najednou se tam objevila nová rasa, později nový druh a zatímco jinde se nezměnilo nebo se změnilo jiným směrem, a takhle že docházelo tedy k štěpení. V podstatě je to mechanistický způsob výkladu, který zcela pomíjí, že by ta pluralizace mohla mít nějakou strategii, že by mohla mít nějaký smysl. Nejnověji se s tím počítá, ale takhle se to neformuluje, poněvadž samozřejmě biologové se bojí, že by je někdo vykřičel jako idealisty nebo já nevím co, ale nicméně počítá se s tím, že ta pluralizace má smysl v tom, že se takto obsazují všechny ekolokality, že, jak tomu říkají. Že když se objeví najednou nějaká lokalita, která má zvláštní ekosystém, tak v tu ránu že tam pronikne nějaký abnormitní typ, který je schopen nejenom přežít, ale dokonce tedy úspěšného života tam, a zabydlí se tam, a protože ta ekosituace je odlišná od jiných, no tak se tam usadí vlastně nový typ na nějaké úrovni nový typ organismu.

Sem patří i otázka tzv. konvergence vývojové, která se vykládá velmi často také takto mechanisticky, ale ve skutečnosti ukazuje zjevně na jakousi strategii vývojovou a to je třeba konvergence nejrůznějšího typu, např. tedy konvergence v tvaru těla, kdy různé organismy z různých větví se přibližují k takové podobě, k takovému tvaru těla, který nám připadá velice podobný, takřka totožný, že. To se uvádí většinou delfín, žralok a ještě něco, teď si nevzpomenu. Přičemž delfín je notabene savec, teda nikoli ryba, že. A žralok vlastně taky není ryba. Tak se ukazuje, je to teda nějaká ta chrupavčitá paryba. Takže ryba, paryba a dokonce savec, že se sobě tvarem těla neobyčejně podobají. A teď se to vykládá z té aerodynamičnosti, že. To je pochopitelně télický nebo teleologický výklad, ale tam se právě všechno zasouvá do stínů. Že by tady existovala nějaká strategie vývojová, o tom není řeč, všechno se to předpokládá, že by se to dalo kauzálně článek po článku, celý ten řetěz předvést. A čeká se, že v budoucnosti věda to všechno ty články odhalí.

[05:50]

Sem patří ještě tedy také tzv. dialektičnost ve vývoji. To jest jakási rozpornost nebo snad lépe, říká se tomu dialektičnost, je to pochopitelně podmíněno určitou terminologií dost pochybnou, ale u Hegela to ještě mělo hluboký smysl, i když nikoli přírodovědný. Spíše by se to dalo

nazvat, že existuje ve vývoji jakási oscilace mezi tou strategií vývojovou nebo dalo by se říci mezi vůdčí normou a její konkretizací v podobě normality, to jest toho, co se dá pozorovat. No a tedy otázka je, jestliže tady je tahleta oscilace, která samozřejmě je provázána ještě oscilací jiných typů např. oscilací mezi prostředím a organismem, mezi jednotlivými mutacemi a těmi nemutovavšími organismy, mezi těmi novými vynálezy a tou tradicí bez vynálezů atd. tam intervenuje toho víc. Ale jedna z těch intervencí je tato oscilace mezi vůdčí normou nebo jak bychom to nazvali. Tak vzniká otázka co vlastně všechno působí na tu normalitu a jaké všechny instance, co všechno rozhoduje o té normalitě.

No a končím tím, že musíme předpokládat vlastně na všech úrovních jsoucna pravých jakousi vnímavost vůči stereotypům, to jest schopnost fungovat v protahování, v prodlužování setrvačností. Protože pravá setrvačnost takřka neexistuje, to je výmysl, že, galileovské fyziky, nebo newtonovské fyziky. Ve skutečnosti každá setrvačnost je nesena událostmi, které ji živí a nepřesahují. Čili nevedou k odštěpení od té setrvačnosti. Čili to předpokládá vnímavost vůči stereotypům. Díky této vnímavosti vůči stereotypům se atomy chovají a molekuly jednoduché látky atd. se chovají za stejných podmínek stejně atd.. To všechno je zařízeno díky vnímavosti vůči stereotypům. To bych byl samozřejmě vykřičen. A nejenom vůči stereotypům, ale protože víme, že je zejména v oblasti živé přírody je nepochybný vývoj, tak musíme předpokládat také přinejmenším v říši živé přírody, i když jsou důvody proč to rozšířit, také vnímavost vůči převládajícím liniím proměn. Čili proti pouhým stereotypům a pouhým setrvačnostem, existují také vývojové proměny, ale převládající linie. I ty převládající linie proměn jsou jakési hýbající se stereotypy. Život nebo živý organismus jako základní živá organizovanost jako základní struktura pro upevnění vnímavosti tváří v tvář něčemu víc než je stereotyp a převládající linie proměn, totiž tváří v tvář atraktivitě plánu, té vývojové strategii, to je to, co potřebujeme odhalit. Stereotypy nejsou samozřejmostí, i tam musíme ---

[11:45 STŘIH]

Jo, tak jestli jste si povšimli, já tam nikde nepotřebuji zákonitosti. Protože zákonitost, to je výsledný fenomén, který je založen v jiných. To je jenom takové to na povrchu. Vypadá to jako zákonitost. V žádném případě neexistují nějaké zákonitosti jako nějaké hybné momenty. To je jenom zjev. Čili i pro setrvačnosti potřebujeme nové a nové události, které se dají k dispozici k tomu, aby udržovali setrvačnost setrvačností. To znamená, že potřebujeme vnímavost těchto nějakých primitivních událostí nízké úrovně vůči stereotypům. 2) potřebujeme vnímavost vůči převládajícím liniím proměn a to všeho druhu, které jsme si najmenovali. To znamená např. i vnímavost vůči tomu, co rodiče předávají těm

mláďatům, to tam také ještě patří, čili vnímavost, účelivost, to tam také patří, i když to není jediná věc. Ale potom tam potřebujeme na vysvětlení vůbec toho, že ten vývoj jde od primitivních jednobuněčných až po vysoké, vysoce organizované bytosti, které jsou na špici toho vývoje, že, jak říká Teilhard – potřebujeme vnímavost vůči této strategii, byť ne vnímavost vůči celé strategii, jako celku, nýbrž vůči jejímu situačnímu tlaku. A tlak je tady v uvozovkách, poněvadž nejde o tlak silový, mocenský, tlak jaký se připisoval zákonitostem, nýbrž jde o tlak jakési přesvědčivosti, atraktivity. Takže ta vnímavost se týká atraktivity toho plánu, ovšem je vybavena jenom omezeným rejstříkem reaktibility. A jaká je to reaktibilita? Nikoli vůči tomu co jest, jak jsme dosud vždycky předpokládali u vztahů mezi událostmi – že jedna událost je schopna reagovat na jinou událost a jak, to jest že se s ní někde setká, střetne, to jest že se střetnou ve svých vnějších stránkách – to je ta reaktibilita. My teď potřebujeme reaktibilitu nového typu, totiž reaktibilitu vůči tomu, co není na rozdíl o té původní vůči tomu, co jest. Poněvadž ten plán, to je rozvrh daleko do budoucnosti. A i když je to situační, je to vždycky do budoucnosti, i když do bližší. Čili my potřebujeme tady jednak tu vnímavost vůči tomu plánu situačně, a to znamená reaktibilitu vůči tomu, co není. Tím jsme se dostali k tomu tématu, o které nám jde, neboť reaktibilita vůči tomu, co není a má jisté náležitosti. A my jsme si to ukázali zatím na lidské antropologické rovině, ale teď si to tematizujeme obecně, to znamená také na rovinách nižších. Samozřejmě, že je tady obtížno rozlišovat, je nutno objevit nové cesty, nové metody jak to zkoumat. Ta důležitá věc po mém soudu je, že se postaví problém a že se narýsuje možnosti jistého vidění. No a samozřejmě, to je málo. Teď se toho musí někdo chytit a teď to ukazovat asi tak, jako ten Portmann ukazoval, že ten darwinský výklad, že nestačí vyložit tu tendenci k té estetické stránce. Neboli fungování toho estetického faktoru v tom vývoji.

[17:40]

Na to musí někdo zásadně přijít no a pak se to dá dokumentovat. Čili já bych teď potřeboval nějaké stádo biologů, kteří by se do toho pustili a začali by něco takového dělat. Čili já nepředstírám, že to je nějaký vědecky objev. To je jenom pokus, jak rozvrhnout věci tak, aby se eventuálně mohli začít ověřovat. No a jedním z těch předpokladů toho možného ověřování je ovšem změna způsobu myšlení. Vědci, kteří budou furt v tenatech předmětného myšlení, tak i když budou mít obrovské výsledky, třeba, tak nakonec budou vždycky mít tendenci je interpretovat tak jako vitalisti třeba tu *vis vitalis* nebo holisti tu celkovost. Čili budou z toho zase dělat jsoucna. A v tu ránu jsou vedle, protože my jsme si tam ukázali, že ta reaktibilita vůči té strategii vývojové, že je vlastně

reaktibilitou vůči tomu, co není a ne vůči tomu, co jest. Ne vůči jsoucnům. No, takže to je všechno...

[KONEC VÝKLADU V 18:55]

A nahlas pořádně, ať je to tam slyšet...

[AH] Asi by jsi měl vysvětlit, co to znamená, ve vztahu k těm třem vnímavostem, ta tvoje hypotéza o tom, že velké molekuly fungují jako zesilovací aparát mikrodějů, to znamená kvantových dějů. Tak 1) se ptám, je-li to další vnímavost?

To je reaktibilita. Jedna událost na druhou událost. To jest vyšší událost na nižší událost. To se zařadí do reaktivity toho starého typu. Možná, že detailní rozbor by ukázal, že tam je jistá analogie, poněvadž zařadit se do plánu organismů, jak říká třeba Whitehead, když to má udělat ten elektron, tak to chování elektronu je příliš krátkodobé vůči tomu chování organismu, čili on se musí také nějakým způsobem vypořádat s tím organismem časovým, čili tam je také vnímavost vůči něčemu, co není, že. Ale není to tak radikalizované jako v tom případě (naším?)

[] No ale potom tedy je opravdu otázka, jestli to je tedy možno chápat jako jenom jako – když by to byl jenom zesilovací aparát, no tak jak může mít potom vnímavosti další. To přece nemůže být jenom zesílení. Když, tak zesílení jenom něčeho co si, selektivní zesílení, něčeho, co chce zesílit.

Co myslíš, ten zesilovací aparát, že já chci redukovat ten organismus na zesilovací aparát?

[] Tak.

No to ne. Ale že tam v tom organismu je zabudován také mimo jiné zesilovací aparát tohoto typu. To není řečeno, že organismus není nic jiného.

[] Jinak by to vypadalo, že organismus je jenom mrtvá věc, která nemůže něco vnímat.

Jistě, samozřejmě. No tak kromě toho by to vypadalo, poněvadž známe zesilovací aparáty jenom jako mrtvé věci, ovšem nikde není řečeno, proč by nemohl být zesilovací aparát organický, živý a tedy ještě s dalšími vlastnostmi, než že je jenom zesilovací. Ale i tak samozřejmě, organismus je událost a každá událost má svou nepředmětnou stránku, svůj začátek. Tím je zakotvena v ryzí nepředmětnosti. To znamená že jako celek ten organismus nemůže být redukován na nějaký zesilovací aparát, poněvadž je událostí a každá událost má svou vlastní zakotvenost v ryzí nepředmětnosti. Čili ta událost sama je něčím dějícím se smysluplným atd.. A jenom v jejím rámci může něco fungovat jako zesilovací aparát toho nějakého kvantového děje. A to je ovšem velmi přibližně řečeno a já

jsem použil tohoto termínu zesilovací aparát na připomínku, my jsme o tom kdysi mluvili, já jsem chtěl, ještě když sem chodila ta, to bylo úplně na začátku, to ještě než fungoval tenhle seminář vůbec, to ještě v tamtom minulém, chodila Blanka Trojanová. Já jsem jí dal, půjčil a ona to pak vrátila, poslala to, ani to nevrátila sama, měla referovat z Herčíka. Pamatujete si to na to?

[ ] Ano

[23:33]

My tady máme zvláštního chlapíka Ferdinanda Herčíka, který, pokud vůbec je vám známé to jméno, tak ho znáte možná jenom jako brněnského šéfa nějakého radiobiologického oddělení, ale to je chlapík, který před válkou a zejména za války měl rozsáhlé filosofické zájmy a publikoval pozoruhodné věci. A já osobně mu jsme zavázán za to, že právě v jeho knížce jedné jsem poprvé se setkal nejenom s memem, ale dokonce se stručným výkladem Whiteheadovy filosofie. Čili to je chlapík, který za války tady informoval v jedné své knížce, která se jmenuje Život naruby, tak referoval o Whiteheadovi. A tento muž po válce vydal dvě knížky o kvantové biologii. Jedna je malá, vyšla v Jednotě matematiků ještě a jmenuje se Cesta k vědění. Akademie to teď převzala ten název, ale není to pokračování té řady. Cesta k vědění vydávala Jednota matematiků a fyziků, byly to čistě věci matematické a fyzikální, vyšlo tam řada zajímavých věcí.

Ale mimo jiné tam vyšlo také tohle. Trochu zvláštní věc, protože to bylo vlastně biologické. A kromě toho, to byla taková malá knížečka, ale pak vydal ještě takovou velkou tlustou a z té právě jsem chtěl aby referovala. On tam, no nebudu vykládat jak, způsobem který, jaksi brát se to nedá, ale je to v lecčems inspirující. On tam uvádí jaksi experimenty a analýzy experimentů a úvahy obecné, prostě všechno je to mišmaš a vykládá tam, že a vysloveně používá toho termínu, že organismus je vlastně zesilovací systém, který zesiluje jenom jakési atomy nebo dění v atomech, které mají jakési výsadní postavení v těle. A teď on tam ukazuje, jak se dá zjišťovat, kde jsou jakési centrální místa pro organismus a že někde v těch centrálních místech, tam že ještě i ty centrální místa, jako např. nervový systém atd., že i tam vlastně to jsou tkáně a orgány, které jsou jakýmisi zesilovači, ale že někde tam jsou uloženy na jakýchsi zvláštních místech jakési výsadní atomy, a ten organismus že vlastně zesiluje dění toho atomu.

Takže vlastně tzv. životní projevy nejsou životní projevy toho organismu, poněvadž ten je pouhým zesilovacím systémem, ale že to jsou životní projevy toho ve výsadní pozici fungujícího atomu. Ovšem, tak by mohl být kterýkoli jiný atom. Jde o to, který atom zrovna bude v té rozhodující

pozici tak, aby ten organismus fungoval jako zesilovací systém jeho. A může být nahrazen. Ovšem nikoli, když už ten organismus funguje. Ve chvíli kdy zasáhneme to centrum u žijícího organismu, tak ten žijící organismus prostě začne odumírat. Takhle asi si to představuje. A tím vlastně tvrdí, že život je vlastností atomů, jo že ten vlastní život že se odehrává v rámci atomu a že ty ostatní atomy se vlastně na tom jen tak podílejí. Tak mají svůj vlastní život, ale ten není zesilován a podílejí se na tom centrálním životě toho centrálního atomu jediné tím, že jsou součástí, že jsou zabudovány do toho systému. Je to tak trošku leibnizovské maličko, dopracované, že, ale celkem jako - no a je to inspirované tedy kvantovou teorií, proto se to jmenuje Kvantová biologie. Ukazuje to, že vlastně vlastní životní děje, že jsou děje kvantové. A že nám se to jeví jako děje v organismech jediné proto, že ty organismy to zesilují. Ale že to je klam a má ve skutečnosti. Ten život se odehrává v těch jednotlivých atomech. A v některých se odehrává inaparentně, naprosto nezjistitelně, protože nemají žádný příslušný systém a v jiném naopak aparentně, zjevně, protože jsou ve výhodné pozici a jsou zesilovány.

[29:50]

Patří k tomu tedy - kolem toho pak byla ještě jakási diskuse, že, mimo jiné já teď nevím, nakolik, to bych si musel připomenout, nakolik to bylo v té knížce samotné a nakolik to bylo jenom tedy vyostřeno až v diskusi, že vlastně, myslí že to bylo až v diskusi, byl odhalován teda jaksi z hlediska materialistů jako takový religiózně zatížený člověk, protože, teď nevím jestli on sám to v té knížce má, nebo jestli to jenom bylo vyvozováno, že v důsledku toho, že ten atom je živý, tak když ten živý organismus zesiluje jeho vnitřní děje, tak jestli také zprostředkuje nějaké zkušenosti toho organismu, jestli zprostředkuje tomu atomu, takže ten žije víc než ty ostatní, tím, že má ten zesilovací systém. Tedy jestli má paměť. Jestli paměť má jenom ten organismus, jenom ten zesilovací systém anebo jestli má paměť také ten atom. A jestliže má paměť ten atom, tak že to je vlastně atd. že prostě po smrti vlastně všechno se pamatuje a tudíž tedy nebe a peklo atd. že spočívá v tom, že to je v těch atomech samotných. Nějaké takové diskuse kolem toho byly.

[AH] no a potom tedy, reaktivita není vnímavost. Vnímavost je něco jiného. Vnímavost je vždycky vnímavost vůči něčemu, co není. Protože ani stereotyp tu není. Pro všechny typy, pro vnímavost vůči stereotypu i vnímavost vůči převládajícím liniím i ta poslední vnímavost vůči strategii je vnímavost vůči něčemu co není

No jestli tedy stereotypem tak velmi přesně rozumíš tedy intencionální předmět, tak ten není.

[ ] No formu, formu, Aristotelova forma také není

No ale stereotyp, to je to, co se zachovává. No a když se to zachovává, tak to je. Prostě pro nás určité užití některých slov, je stereotyp. A na to nepotřebujeme nějaký extra svět, kde by platilo slovo v daném významu. Nýbrž my to dodržujeme. Jinak bychom se nedomluvili. Celé promlouvání a domlouvání navzájem atd. záleží v tom, že zachováme jisté stereotypy

[ ] Já jsem pochopil tu vnímavost vůči stereotypům jako přesně tu Aristotelovu formu, ten stereotyp, který je stále dodržován.

[33:25]

Ne, ne, rozhodně ne. Poněvadž to bylo popřeno. Já jsem odmítl. Říkal jsem, proč nemůžeme chápat ty stereotypy jako *morfai*, jako ty aristotelské formy. Čili to pryč. Všechno se to proměňuje. To je jasné. Ale přesto existují stereotypy. Např. Když se nám tady vylíhne proton nějaký, no tak ten proton má poločas rozpadu delší než je trvání vesmíru odhadem. To jest ne dosud trvání nýbrž celé trvání. Já nevím to odhaduji asi na 50 miliard let. No tak jak je to možné, že ten proton trvá tak dlouho? No díky tomu, že ten stereotyp je tak atraktivní a zároveň že je tak důmyslně do sebe skloubený, že to je možné, že se to nerozpadne dřív, některé jiné nejsou tak dobře sestavené, takže se rozpadnou dřív, mají kratší poločas atd.. Ale to je stereotyp. Každý atom je stereotyp. Zejména pro nás, kteří se na to díváme z dálky a jenom statisticky. My se nikdy nesetkáme se skutečným atomem. Čili možná že mezi atomy jsou také takové rozdíly jako mezi tvářemi lidí. Jenže to my nemáme ponětí. My se na ty atomy díváme hůř než na černochoy. Tam také nerozeznáváme jednoho od druhého takřka. Nebo psa. Poznejte svého vlastního psa, když vám ukážou - je mezi dvaceti, kteří vypadají stejně, stejného druhu. Tak ho nepoznáte. A je to váš pes. Musíte čekat až on pozná vás. Když zrovna není vybarvený tak, že je to nápadné atd.. A když vypadají všichni stejně a je to nějaký typ, no tak ho nepoznáte. Až jak se k vám chová. Prostě my se na to díváme zdáli. Ten atom to je ještě vzdálenější než ten pes. Čili pro nás jsou všechny atomy stejném ale kdo ví jestli jsou stejné. No tak ta stereotypnost je relativní. I u těch atomů pravděpodobně. Tam se jenom zachovávají jakési stereotypy. Co to znamená ten poločas? No i když poločas rozpadu toho protonu je tak dlouhý, tak to neznámá, že např každou chvíli nemůže se rozložit, zlikvidovat nějaký proton. Může samozřejmě. Také všechny nemusí čekat celý ten poločas. Takže skutečně dochází k rozkladu. Jak to, že dochází? To se neví. Je to akauzální záležitost. V běžných podmínkách se to vůbec nedá ovlivnit. To ovlivnění je sice možné ale za vynaložení obrovské energie, že v nějakých těch urychlovačích a já nevím co a trefovat se do toho, jestli náhodou a stejně nevíme jestli právě do toho, poněvadž to je vždycky zase statistická záležitost, je to masová záležitost. Tak takhle je třeba se na to. Stereotyp samozřejmě, to je něco přibližného. Jenomže zdálky se to může jevit jako

něco naprosto identické. No nic takového identického tam není. Takže v žádném případě stereotyp není aristotelská *morfé*. Stereotyp je jenom název pro rekurence, ke kterým dochází. A to rekurence přibližně identické, nebo přibližně stejné, lépe než identické.

[AH] No a co to je ta vnímavost, když jsi ji odlišil od reaktivity jako reakci na něco vnějšího?

[38:10]

No tak, když mluvím o reaktivitě, tak to je odvozeno od reakce. No a reakce je akce, která je vybavena nějakou informací. Když není vybavena informací, je to akce nazdařbůh a nikoli reakce. Naproti tomu vnímavost je jenom jakýsi aspekt té reaktivity. Nebo ani možná... je to pojem, který jenom se částečně s tou reaktivitou, s pojmem reaktivity překrývá. Vnímavost je otázka prahu, nikoli otázka akce a reakce. Třeba atom vodíku není schopen reagovat na, já nevím jestli nekecám, Jano oprav mě, Aleše tu nemáme, na nějaké dlouhé, na radiové záření. Nebo je? On vlastně také září. Sám vyzařuje také. No prostě na nějaké strašně dlouhé málo intenzivní, málo energetické záření. Na to není vybavený. Leda možná, že je na to vybavený, když je v komplexu nějaké velké molekule a v té velké molekule prostě tam nějak ta citlivost stoupá. No tak tam je schopen zareagovat. Jinak potřebuje záření daleko tvrdší. To je otázka prahu, vnímavosti.

[] A je to vždycky vnímavost něčeho? Mě to připadá že mezi vnímavostí a reaktivitou se furt nevyjevuje ten podstatný rozdíl.

Nedávej tam ten rozdíl tenhleten. Já jsem mluvil dokonce o reaktivitě, která by byla schopna reagovat na to, co není. Čili to je jedno jestli řekneme vnímavost, která by byla schopna vnímat to, co není. To je fuk, jaký termín použijeme. Jenomže tady je něco nového. Zatímco jsme o vnímavosti nebo reaktivitě jsme mluvili vždycky ve vztahu k nějakému jsoucnu, to jest k nějaké události, která se dělá, je jsoucí. No a teď by tady mělo být něco, co nejenom že má nějaký nejsoucí aspekt, to má každá událost, to říkal pravdu, že tedy vlastně všechno atd. Tys ovšem myslel tu *morfé*, tak to jsme odkráglovali. Ale nicméně každá událost zčásti je a zčásti není na rozdíl od toho, co říká Parmenidés, že, tak se držíme toho, co říká Hérakleitos. Je i není. Chce i nechce být nazván atd.. Tedy nejenom že jde o vnímavost vůči jsoucnu, které je i není, to jest které není celé najednou teď. Ale je tam nějaké není, které už bylo a není, které ještě má být. Ale je to vnímavost nebo reaktivita vůči něčemu, co samo jako takové nejenom že není, ale nebude. Jak nebude, to je zase další záležitost, protože já teď nemyslím přímo na ryzí nepředmětnost. A proč ne? No protože ryzí nepředmětnost je ryzí nepředmětnost a ta nemůže být ani žádným plánem, poněvadž plán je už jakési částečné zpředmětnění, i

když je to plán nerealizovaný. Čili to je ta, zase minule jsme se o tom zmiňovali, to je ta konsekventní povaha ryzí nepředmětnosti.

[42:55]

Existuje jakýsi, to já jsem citoval, to jsem snad mluvil o tom, Whiteheada jsem citoval, konec *Process and Reality*, tam je kapitolka o Bohu a říká se tam, že Bůh má dvojí přirozenost, jednak primordiální a jednak konsekventní. Primordiální je nezávislá na čemkoliv a předchází všemu. Ale ta konsekventní, ta už jaksi obráží nebo ta už je pod vlivem jakési zkušenosti s tím stvořeným světem, že. No tak něco podobného tedy, Whitehead, to je jaksi domyšlení jedné myšlenky, která původně nemá s koncepcí Boha nic společného. On tam říká toto: Platón nevysvětluje, jestliže jsou ideje takového druhu jako živí a mrtví, musí být idea živého a idea mrtvého, musí být idea červeného a idea modrého, idea velkého a idea malého. No a teď nemůžou se všechny ideje realizovat v každé věci. Věc je buď červená nebo zelená nebo jiná. Buď velká nebo malá nebo prostřední buď živá, nebo mrtvá atd. To znamená že když je živá, tak idea živosti tam není realizována podle ideje živosti tam žádný demiurg nic neuplácal.

A teď vzniká otázka. Máme tady svět idejí a svět těch uplácaných realit. No jo, ale kdo tady vybírá, podle kterých idejí se bude ta realita plácet. Někdo to vybírat musí, protože ten někdo nemůže být blbý, aby to plácal zároveň podle živý a mrtvý. Nemůže uplácat něco živomrtvé. On musí vybrat jedno nebo druhé. Některé vlastnosti jdou dohromady. Živé a červené, to jde. Mrtvé a červené, to také jde. Ale červené a modré? No, leda že by to bylo kus tak, kus tak. Ale nemůže to být zároveň červené a zároveň modré celé. Nemůže to být zároveň celé živé a celé mrtvé. Jo může být živé s kouskem odumřelým. No ale někdo to musí nějak vybírat. No tak u Platóna to dělal ten demiurg, že. No ale Whitehead se chce bez něho obejít, protože už Aristoteles se chtěl bez něho obejít. No a teď - jak si pomohl Aristotelés? To je velká otázka. Pomohl si slovně. On pracuje s takzvanými možnostmi. No a co to je možnost? Co to je možnost psa? Možnost psa není možností kočky. No a kde se to vy... když možnost v nejvyšším stupni je *hýlé*, tak jak dojdeme od *hýlé*, která nemá vůbec žádný tvar, jak dojdeme k možnosti kočky, když kočka tady ještě sice není, ale už nějaký tvar tady být musí, aby to byla dynamis kočky, poněvadž možnost je dynamis. To trochu mate, protože my myslíme, když řekneme dynamis, tak že to je to dynamické, ale to není. U Aristotela, to je možnost *dynamis*. To dynamické, to je *en-ergeia*. To, co pracuje, aby z té možnosti...

KONEC STRANY A

STRANA B

[] ... ukázal na Plótínovi, kolikrát jak u něho už není potřeba termín *en-ergeia*, ale je to zírání.

LvH No tak, jistě. Ale tu naši otázku tedy, kdo to předvybere, To to neřeší. Čili také my, když víme o téhleté historii, tak my si musíme uvědomit, že se také neobejdeme bez nějaké oblasti mezi ryzí nepředmětnost a mezi počátkem realizace, počátkem zvnějšňování. Tam musí být nějaký přechod mezi ryzí nepředmětností a mezi počátkem zvnějšňování, kdy události už začnou, ale ještě nezačalo zvnějšňování.

[] A touto mezičastí je vnímavost?

LvH Tak. A tam jsou asi několikeré vrstvy. A tudíž ta vnímavost vždycky v dané vrstvě se může jaksí popsat nebo může se vymezit, jak hluboko k té ryzí nepředmětnost až proniká. V kterém patře už dál nepronikne a dál už není vnímatelná, kde má ten práh.

[] Týká se ta mezioblast zároveň toho oslovení?

LvH Museli bychom říci, co chápeme oslovením, jestli připouštíme, že je osloven atom také, no tak jsme se nedostali dál.

[] Rozlišoval jste třeba mezi fenoménem a oslovením.

LvH Ano. Může být osloven atom - také? Jestliže připustím, nenecháme to jen na úrovni lidské, že každé pravé jsoucno se může setkat s tímto oslovením, no tak pak ovšem jsme neřešili žádnou věc, protože pak jde o to - vůči oslovení z jak velké hloubky je dané jsoucno vnímavé. Čili předmět otázky zůstává nezměněn a nepostoupili jsme dál. To oslovení nám nepomůže. Základní otázka je, na co je schopno to které pravé jsoucno reagovat. Jak daleko sahá ta vnímavost. No a tady se ukazuje, že čím vyšší úrovně je jsoucno, tím ta vnímavost je intenzivnější. No teprve na úrovni lidské se vnímavost, dosahuje vnímavost potenciálně takové intenzity nebo takové jemnosti, že je schopna uslyšet vyzvu ryzí nepředmětnost samotné.

[] Já bych ještě furt chtěl se ptát po důvodu toho rozdělení na ty tři - jestli to není jenom naše takové pomocné rozdělení

LvH To je vždycky naše.

[] To je samozřejmý, ale já bych (navrhoval?) jako naše, ale jiné - není to možné považovat za jednu a tu samou reaktibilitu, která na té rovině první, to jest vnímavosti k stereotypům je jenom jakýmsi nedostatkem vnímavosti k těm vyšším. Jestli je to rozdělení jaksí opravdu zdůvodněné jako tři vnímavosti třemi receptory nebo já nevím jak ještě ke všemu

[04:45]

LvH Já bych řekl, že to je skutečně něco odlišného, a to právě proto, že vnímavost vůči stereotypům je charakteristická pro, vrátíme se na lidskou úroveň, pro mytické myšlení. Naproti tomu vnímavost vůči těm převládajícím trendům vývoje, to je dějinné myšlení. A vnímavost vůči těm nejsoucím trendům, nebo vůči těm dalekosáhlejším plánům, a zejména vůči jejich budoucnosti, ne vůči tomu co se už teď realizuje, což jest tedy v tom případě převládajících trendů, poněvadž převládat se dá jediné aktuálně, nikoli v budoucnosti, takže tady je to vůči těm budoucnostním aspektům, tak to je myšlení víry. Po mém soudu jaksi mytické myšlení jaksi není myšlení víry, které má nedostatky. To je jiné myšlení.

[] No jo, ale zase když bych tohleto přeložil zpátky na tu rovinu předlidskou, zase by to vypadalo, jako když jsou tři danosti, jako že prostě bylo protonu dáno dejme tomu, že bude vnímat jenom ta první vnímavost. A dejme tomu člověku bylo dáno, že může vnímat jako i víc...

LvH To je jenom slovní řešení. Jaká je to danost, když to není dáno? Jak to je dáno, když to nedělá?

[] To sugeruje tu danost, protože když

LvH No sugeruje, to jenom sugeruje ta formulace, kterou používáš, ale co to je? Mimochodem, my máme jazyk plný všelijakých blbostí, které nám sugerují věci, aniž o tom víme. Tak např mluvíme u malých dětí, že mají talent nebo schopnosti. Ale co to je? Co to je talent? To je blbost. To je ještě to staré předmětné myšlení. O talentu se nedá mluvit do té doby, dokud se nezačne uplatňovat. Takže každý má jenom takový talent, který mu dovoluje dělat to, co už dělá. A když bude příště dělat něco lépe, no tak tím se jeho talent rozšíří. Ale původně neměl žádný talent dělat to, co dělal na konci. Přece nebudeme mínit takovou blbost, jako že Paganini, když se narodil a ještě ani nekoukal, tak už měl talent hrát na housle. To je prostě, to je jenom náš blbý jazyk nebo prostě blbá souvislost jazyka, která nám tohle nakukává, ale je to blbost naprosto. Poněvadž tentýž Paganini, kdyby se narodil v neandrtálské rodině nebo tlupě spíš, no tak by nikdy na ty housle nehrál a o talentu by nemohla být řeč. Přece nebudeme předpokládat, že ten talent je něco tak pevného, daného, že jde jenom o to, jestli se rozvine nebo ne. No to je jenom způsob, jak blbě o tom mluvíme. Ale fakticky jde o něco úplně jiného. Každým pokusem dělat něco nového člověk rozšiřuje svůj talent. Ne že ho měl už předtím a jenom ho rozvíjí. Rozšiřuje

[] A ten pokus je mu dán? Není mu dán. Není to tak, že někomu je dáno ten pokus udělat a tím rozšířit své možnosti

Nemůže být někomu dáno něco udělat, protože kdyby mu to bylo dáno, tak už to nemusí dělat, tak to má.

[] ten pokus.

No tak ho má, když je mu dán. Nemůže mu být dáno, že něco udělá, to je blbost, to je rozpor, to je paradox

[] A právě z tohoto důvodu já jsem tvrdil, že principiálně tuhle možnost reaktibility toho třetího druhu musí mít všechno, jenom jí někdo něco...

[10:30]

No tak ale právě to je ta chyba. Tuto schopnost má jenom to, co ji uplatní a to jenom ve chvíli, kdy ji uplatňuje. Proč to má všechno? to znamená že to má skryté? No právě proti tomu bojuju.

[] nemá to skryté, ale na tu výzvu odpovídá

Pokud odpovídá, tak je vidět, že je schopno odpovídat, no...

[] No dobře, ale když neodpovídá, tak to znamená dvojí - že mohl a neodpovídal, anebo že...

ne, to tam zavádíš otázku možnosti chápané jako jsoucno, jako danost. To je ta základní chyba u Aristotela a ta se vleče od té doby, že možnost se zpředměťuje. Jaká je to možnost, která je už tady? To je přece blbost, to není pak možnost, to je skutečnost, když je už tady

[] Ono mu vůbec nic dáno není, ono je mu to jenom nabízeno, vůči tomu jak se proti tomu otevřeno, tak to je teprve potom ta danost, ne?

No ale co je mu nabízeno? To zas taky není. Není vám nabízeno to, co uděláte. Je vám nabízeno něco jiného zásadně. Člověk nikdy neudělá to, co je mu nabízeno. Čili to se nedá takhle zjednodušeně říct

[] Nabídka a moje otevřenost není dávání se.

Moje otevřenost?

[] ano vůči té nabídce, pochopitelně.

A jaké dávání?

[] No teprve potom je ta danost. Napřed se mi něco nabízí, já se vůči tomu otevřu

Jo takhle, aha. To je z jiného okruhu. No, to bychom zas museli. To je slovo, že. Museli bychom zpřesnit, co se rozumí tím rozlišením mezi tím, když se nám něco nabízí a když se nám něco dává. To je z oblasti fenomenologie. Ten rozdíl tam je chápán tak, že pokud z naší strany není učiněno nic, tak je to jenom, a ono to není nabízí, nýbrž co jsme to tam říkali, tam je?

[] Já nevím jestli to má smysl teďka rozebírat...

nějaký jiný termín tam je... Patočka...

[ ] tohleto tam bylo. Je to nabízení.

[13:35]

Tak tam jde o to, že prostě jev se nám, nebo něco se nám nabízí do té doby, dokud z naší strany není něco učiněno, že. Ale ve chvíli, kdy k nějakému aktu z naší strany dochází, tak to nabízení se změní v dávání. Čili to, co se nám dosud nabízelo, tak se nám dává. Já mám dojem že tadyhle jde o něco jiného. Já bych to řekl dokonce tedy v kontrastu k tomu obráceně. Ve chvíli, kdy díky našemu aktu se nám něco dává, tak v tomto okamžiku se zvětšuje, protože jinak bych musel předpokládat, že původně žádný neexistoval, se zvětšuje napětí mezi tím, co se dává a nabízí. Takže to, co se nabízí, je jakýmsi překročením toho, co se dává v okamžiku, kdy se něco dává. Není to tak, že nejdřív se něco nabízí a když to bereme tak se to dává, nýbrž když my něco bereme, tak že se to dává, tak zároveň že se nám to vymyká z ruky a nabízí se nám něco navíc. A to je to co není a co oslovuje nebo co působí, na co se ptáme jestli je tu vnímavost nebo není tu vnímavost vůči tomu, co není. Protože vždycky proti tomu co se dává a co už jsme nějakým způsobem začali brát a díky tomu se to dává, vždycky proti najednou se jakoby odchlípí ještě víc než předtím do většího napětí to, co nemáme. Co jsme nevzali. A co se nám nabízí.

[ ] no a teď to interpretuje ten stereotyp

No tak u toho stereotypu, to je velmi jednoduché, protože tam jde o vnímavost vůči tomu, co tu je. To jest je nikoliv jako stereotyp, to jest jako *morfé* nějaká aristotelská, nýbrž co tu je zavedeno jako zvyk. to jest malé dítě je v nové situaci, najednou zcela perplex. Je až rozrušeno tím, že je znejistěno, právě tou novostí situace, neví, co to je, a dává bacha, co dělají rodiče. A okamžitě svou reakci jaksi přimkne k reakci svých rodičů. A když vidí, že rodiče jsou nervózní, tak strašlivě znervózní. Když vidí, že rodiče jsou klidní, tak zůstane klidné. Ačkoliv nerozumí ze situace takřka zbla. Tak tohle je vnímavost vůči stereotypům na lidské úrovni, jo? Převzetí jakéhosi typu chování bez rozpoznání vhodnosti, nevhodnosti atd.. Prostě - přebírání

[18:17]

[ ] A na předlidské rovině to funguje jak?

Na předlidské rovině to funguje tak, že virtuální částice, která se najednou proboří do tohoto světa reálných částic, tak se nejeví jako obluda, nýbrž jeví se to jako virtuální proton, nebo virtuální elektron, nebo virtuální ... něco co známe, a zas to zmizí. A kdyby byl nějaký jiný vesmír, kde jsou prostě běžné nikoli elektrony a protony, ale antiprotony a pozitrony, no tak, odpusťte, že to takhle zjednodušuji, to je blbost co jsem řekl, že, ale to je fuk, to by byl nějaký ten antisvět, tam by to bylo naprosto stejný, vlastně jenom obráceně všechno. Ale to je fuk. No tak

tam by se to projevilo připodobněním. Daleko lepší by bylo kdyby třeba v tom jiném světě ty neutrony byly třeba milionkrát hmotnější než ty naše v tom našem světě. Kdyby bylo vůbec možné srovnání, samozřejmě, to také není, poněvadž je to jiný svět. Ale kdyby. No tak tam ty virtuální částice zas budou připodobněné tomu. Takže jak se v tomto světě najednou objeví nějaká částice virtuální, tak ta je přizpůsobená tomuto světu, jak těm zvyklostem, které tady jsou - a není to žádná jiná částice než tady jsou, ne vždycky je to částice jako tyhle - to je prostě z toho světa. Prostě přijme ty zvyklosti, které tady jsou. No a pak je, mám pokračovat s tou druhou?

[ ] celá otázka původně byla po smyslu toho rozdělení, jako jestli je potřeba chápat tři receptory v každém jsoucnu pro tři různé úrovně.

No já nevím jestli je potřeba tři receptory, ale rozhodně tři jeho funkce. Může to být jeden receptor, to je funkce, ale má tři funkce, každopádně jsou to tři různé funkce a ty nemohou zahrnovat jedna druhou, nýbrž vždycky jsou v nějaké souhře. A důležité je, že tedy nevystřídá jedna druhou, nýbrž leda může nějaká chybět, ale většinou ty nižší nemůžou chybět těm vyšším. Vyšší mohou chybět těm nižším, ale nižší nemohou chybět těm vyšším. to jest pokud by tady byla nějaká vnímavost vůči těm dalekosáhlým rozvrhům, ale chyběla vnímavost vůči stereotypům, no tak výsledkem je stereotyp. to jest primordiální událost, která začíná znovu *ab ovo*, takříkajíc, na nic nenavazuje, bude jako vejce vejci podobná každé jiné primordiální události. Ale pokud už na něco navazuje, bude se právě tím, že na něco navazuje a na co navazuje, lišit od ostatních, které na to nenavazují. Čili vnímavost vůči nějakým nejsoucím perspektivním projektům přijde vniveč, a tudíž můžeme říci, že neexistuje tam, kde předpokladem není vnímavost vůči stereotypům, poněvadž nejdříve je třeba vystavět tu relativně pevnější základnu těch stereotypů a teprve potom postoupit na vyšší úroveň. Stejně tak jako klavírista nejdřív se musí naučit správně ovládat prsty a klást je v pravý čas na pravou klávesu, to pak samozřejmě zmechanizuje nebo zautomatizuje, že už na to nemyslí, prsty to dělají samy, aby se uvolnil k vyšším funkcím. Ty vyšší funkce jsou možné za předpokladu, že ty stereotypy fungují.

[23:10]

[ ] ještě k tomu talentu, jenom taková v podstatě maličkosti, jak jste říkal, že ten talent člověk v podstatě nemá, něco takového

LvH Ano, že to je jenom blbý způsob jak se o tom vyjadřovat

[ ] No takhle, ono asi to takhle mám pocit nebude. Když si vezmete dejme tomu stovku lidí a uděláte s nimi tedy experiment, kdo z nich má tedy vlohy pro nějakou třeba figurativní vlohy a kdo ne, nebo nějaké tedy schopnosti pro toto, tak prostě tam tedy najdete mezi tím pár lidí, kteří pro toto schopnosti mají, ač prostě se tomu věnují nebo nevěnují a za

deset let je budou mít také. Zrovna tak člověk který má absolutní sluch, prostě ten absolutní sluch bude mít celý život, i když ať hraje hudbu nebo tu hudbu nedělá jo, on prostě to bude slyšet i když tu hudbu dělat nebude, prostě nějaké jako predispozice tady.

LvH To nebude slyšet...

[] No to teda bude

LvH No nebude, když nemá ponětí o hudbě, tak nebude nic slyšet. Nejdřív musí s tou hudbou přijít do styku. Neandrtálský člověk možná některý měl také absolutní sluch, jenomže ho neměl tedy.

[] no ne ale ta dispozice tady pro to je.

LvH Dispozice? To je výmysl? To je metafyzický výmysl, jakápak dispozice?

[] Tak kde to vzal tedy?

[] kde se vezme první hudebník?

LvH No právě.

[] No tak jako jak se může setkat s hudbou, když se nesetkal. Musí existovat první hudebník?

LvH Jo, to je jako kdo je první vejce nebo slepice?

[] to by předpokládalo, že se musí setkat s první hudbou

LvH No a kde se vezme první hudba? Kde se vzal první člověk? To přece není argument.

[] to je přece něco jiného, není kde se vezme první hudba, tady se tvrdí, že první hudebník může skládat, ačkoliv s v životě s hudbou nepřišel do styku.

LvH No nemůže začít skládat, samozřejmě že ne. Když nepřijde do styku, tak vůbec nemůže začít skládat, to je blbost. Musí to někde zaslechnout, něco ho musí inspirovat, že, poněvadž jinak začne jenom hrdelními nějakými pazvuky. A ty mají do zpívání daleko. Samozřejmě, že to nějak začalo. Jenom ale jak? To byly právě pazvuky.

[] No ne, to bys úplně vyloučil ale ty ... hudebních stylů

[] nebo proč nezpívám jako Karel Gott

[] hudební styl.. tak on by přece neslyšel. Dostal se do kontaktu s hudbou jako takovou... neslyšel ten hudební styl a to obzvláštní slyšení

LvH Vy jste ještě neslyšel teda že např. jaký je rozdíl mezi Myslivečkem a Mozartem?

[] No to já vám neřeknu

LvH No ne dobře, tak to jsou dva různé styly a Mysliveček prý říkal o Mozartovi samý chyb, samý chyby, ale krásný. No tak co jak to? No prostě musel se nejdřív vyučit u Myslivečka nebo u podobných, a pak to změnil malinko.

[] No jistě ale potom u koho se vyučil první hudebník, to je pořád dokola

[] U ptáků

LvH U ptáků např. A u koho se učili ptáci? To máme podobně.

[] potom by to teda znamenalo, že to všechno záleží na té výuce

LvH Ale není pravda, to neznamena. Jak to, že to všechno záleží.

[] To jste teď řekl.

LvH Já jsem řekl, na čem všem o záleží. Záleží to na genetice, záleží to na okolnostech, záleží to na osobních vynálezech, záleží to na vynálezech těch lidí kolem, které já přebírám, na tom všem to záleží. Ale v žádném případě, jakmile řeknete talent tak to je jenom jedna věc, to je geneticky. Prostě mám tam nějaký puntík na nějakém chromozomu a to je talent, to je absolutní sluch. To je právě nonsens

[] No a my si právě myslíme, že není, no.

LvH No jo, to je pochopitelné, že si to myslíte, poněvadž se tak všeobecně o tom mluví, nasáli jste to ve škole

[] protože v tom případě jsme všichni géniové, a dobře nám tak, že nemáme housle, že jo, abychom byli Paganini

LvH No nejsme géniové o to není. Právě že nikdo nejsme geniové, kromě těch který jsou.

[] Tohle chceme slyšet, že prostě

[28:10]

LvH Co vy víte, co všechno byste dovedl? A třeba v tisíci věcech jste zkažený pes. No ta já nemyslím teď jako srandu. Čemu se říká zkažený pes? No přece by nešlo psa zkazit, kdyby to všechno bylo v tom talentu toho psa. Jak to je možný, že můžete zkazit psa? Případ - máte štěně doma, najednou štěně vyběhne v někde nestřeženém okamžiku zakousne všech patnáct kuřat co tam máte a přinese vám to na práh a vrtí ocasem a ukazuje co tady chytil. A vy ho seřezete a máte od té chvíle zkaženého psa. Jak je to možné? Možná že měl obrovský talent podle vás. A co se stalo s tím talentem?

[] A jak je možné, že má někdo ten sluch a někdo ne? No jak je tohle možné mi řekněte tedy?

LvH Jak to víte, že ho má?

[] no já ty lidi znám.

LvH No právě, ale jak to víte, že je má? Poněvadž je to v civilizované společnosti že se to zkoumá, jestli má, ukáže se, vyzkouší. To je pravda. Ale vy to najdete u člověka, který už je hudebně na nějaké úrovni, v určité civilizované společnosti, kde odmalička slyší různé hudební žánry z rozhlasu z televize, z pohřbu a svateb a já nevím co všeko. A vy to zkoumáte. Jak to, že to zkoumáte? To znamená, že vy jste představitel společnosti, která je schopná rozpoznat lidi, kteří mají absolutní sluch od lidí kteří ho nemají

[] no ne, o tom jsou napsané i věci, že prostě do jisté míry se to dá naučit

LvH Ale já to neříkám, že se to dá naučit

[] Ne moment, to zkoumání o tom takové je, že se to do jisté míry dá naučit, do určité úrovně, ale od určité úrovně ti lidé jsou s tím skutečně nějakým způsobem obdařený jako tou schopností se prostě mezi tou hromadou tónů vám prostě poznají všechny ty tóny. Jak to vysvětlíte tohle?

LvH Jak to chcete vysvětlit? Vy chcete vysvětlit, jak to, že pozná ty tóny?

[] ne, jak to, že prostě tady postavíte deset lidí, z čehož pět prostě to pozná a pět. ne. O těch pěti se tvrdí že mají absolutní sluch a o těch ostatních pěti se to prostě netvrdí. Že jo ty různé teorie o tom jsou takové, že prostě do jisté míry lze tyto věci vypěstovat a naučit se to odposlouchat prostě jak se ty tóny překrývají a tak. Část se jde naučit, ale prostě od určitého okamžiku už se to učit nedá,

[] No jistě, ale to je stejně tak jako psa nenaučíte mluvit

LvH ale tohleto ne, tohleto nemyslím. od určitého okamžiku to skutečně už záleží na tom, jestli ten člověk skutečně ten sluch má nebo ne.

[] Ne, to je slovní vyjádření na jistém okamžiku to záleží jestli ho ještě můžete učit dál anebo už ne. A ne jestli ho má.

LvH Ne pozor, ti co mají ten absolutní sluch, ti se to neučí

[] Ale ne

LvH Ale jo. Samozřejmě že jo. Stejně tak jako tygr se musí naučit pronásledovat kořist. Ale je mu to dáno. Zajíc se to nenaučí.

[] jemu jde o to, že prostě 10 lidí začne tadyhle, osm jich přijde sem a dva jsou, kteří jdou ještě dál

[] no ale když máš dvě malý děti, jedno bude mít ochrnuté ruce a druhý bude mít normální zdravý. Nemluvnata. Tak nejdřív s těma rukama hýbe, neví, co s tím, a nakonec se naučí uchopovat jednotlivé předměty, jo naučí se to, je mu to dáno. Tomu druhému to není dáno.

[32:38]

LvH Ale to je právě - už ta formulace dáno nedáno je prostě v uvozovkách. Fakt je, že kdybychom byli všichni chromí, a my vlastně jsme, máme vlastně jenom dvě ruce třeba. Nemáme čtyři. Jsme vlastně ochuzení. Proti čtyřrukým jsme ochuzeni, že máme jenom dvě. A nám to nepřipadne. Všichni mají dvě. No tak holt pracujeme se dvěma. A kdyby byli čtyři, byli by lepší. Ale to není otázka talentu. Jsou tady nějaké okolnosti, to jest že tady nahoře máme jenom dvě takové končetiny. No ale co s tím děláme, to se musíme naučit. Kdybychom se to nenaučili, tak ty čtyři nám také nejsou k ničemu. I když máme ty čtyři. Když se s nimi nenaučíme něco dělat, tak jsou nám zbytečné. A stejně tak když má někdo ty další dvě ruce jako v podobě absolutního sluchu, no tak k čemu mu to je dobré, když má další dvě ruce, s kterými stejně nic nedělá, poněvadž se narodil jako neandrtálec a tam se se čtyřma rukama nepracuje. O to tady jde. Prostě a ty dvě ruce to není ten sluch absolutní. To je nějaká ta danost někde v uše nebo co já vím kde to je. Ale prostě s tím se musí začít pracovat, teprve to je pak absolutní sluch. Absolutní sluch není něco co máte dáno, nýbrž co se můžete naučit díky tomu, že máte ty dvě ruce navíc. Ale ty dvě ruce to není absolutní sluch. Ty dvě ruce vám jenom umožní že začnete něco dělat. A mít absolutní sluch, to znamená že začnete něco dělat s tím, co vám doléhá do ušního bubínku a něco tam rozechvívá, vy se s tím naučíte pracovat určitým způsobem. Ale když se nenaučíte tak žádný absolutní sluch nemáte, máte jenom...

[] Co?

LvH Máte ty dvě ruce navíc, ale to není absolutní sluch.

[] nějaké dvě ruce navíc, které mají všichni?

LvH Ne, ty má jenom někdo

[] No a co to jsou potom ty dvě ruce navíc?

LvH Copak my víme

[] nedokonalé zařízení ucha, které není schopné se adaptovat. Protože absolutní sluch je nedokonalost...

LvH To je další záležitost... to je náhodou docela zajímavá věc. Ono totiž za určitých okolností - jaksi neschopnost se projeví jako obrovská výhoda. To platí všeobecně, já řeknu potom ještě - člověk sám jako celek je toho příkladem. Co Jana tady nakousla, to je tohle - člověk a vůbec každý živočich je adaptabilní, to znamená že je schopen věci dávat dohromady, syntetizovat. Když hraje třeba na housle, kde to není jako na klavír a hraje maličko falešně, tak to ne že byste to neslyšeli, vy to zaslechnete, ale váš sluch, protože víte jak to má být, jste vyučeni, váš sluch to maličko přizpůsobí, takže vy to slyšíte čistě. Tohle je běžný způsob. To je totéž

jako když nevidíte, třeba koukáte z dálky na nějaký nápis, a nevidíte přesně ty písmenka, ale vy pochopíte o co jde, a najednou ty písmenka už jako vidíte. Vlastně oko by to ještě nevidělo, ale vy mi pomůžete intelektem, poněvadž jste pochopili o co je, a vlastně si dokreslíte to písmenko. Tak když je to trochu falešné, vy si to dokreslíte aby to bylo čisté. Tak tohle je normální reakce životaschopného organismu. A teď jsou někteří takoví vadní lidé, kteří tohle nedovedou. A prostě i když jim napovídáte a řeknete - no vždyť to je tohle a tohle, řeknou ne - támhleto písmeno je neúplné. No on to nevidí. Prostě je to tam špatně vytištěné, no. To je hlavní co vidí. Nebo každý ví, že sníh je bílý. Ne, on to vidí zeleně. Prostě a neadaptuje se a je nepoučitelný. Všichni vědí, že sníh je bílý. Ne on - tomu nic nepomůže. On to vidí zeleně. A stejně tak s absolutním sluchem. Všichni vědí, jak ta písnička má být, ne on to slyší že tamhle někde v třetí řadě někdo zahrál falešně. To je neadaptabilní tvor, neschopný života.

[38:40]

[] Je to tak, že

[] ale zase to je pro ty ostatní - co když má pravdu on?

LvH No, pravdu? O to nejde. To je pravda, která k ničemu není. A teď z této neschopnosti najednou člověk dovede udělat schopnost a to je specificky lidská vlastnost, že lidské smysly jsou strašlivě nedokonalé. Člověk je vlastně vůbec maximálně nedokonalý tvor. Díky tomu se z něj stalo to, co z něj je. Nedávno jsem četl, že prý neandrtálský člověk prý po všech stránkách převyšoval toho Homo Sapiens. No ale prostě ačkoliv méně schopný, tak právě ta neschopnost ho nějak přiměla k tomu, že začal mluvit, přemýšlet a dosáhl.

[] Ještě mi vysvětlíte takovou věc. Jak je tedy možné, že vzpomínka z mládí, jo. Když jsem chodil do první třídy, tak jsme měli kreslení a malovali jsme tam. A jak je možné, že ta holčička, co seděla vedle mě prostě namalovala mě a jak je možné, že prostě já jsem namaloval něco strašného jako co koni vůbec nebylo podobné, a jsem se snažil sebevíc, a ona nikam jako nechodila nic, prostě to uměla namalovat a já to neuměl. Jak si tohle vysvětlíte. A tam nebyly žádné průpravy.

LvH No tak jedna možnost, a tím to nemůžeme vysvětlit, že třeba doma už kreslila pod nějakým vedením. Ale tím bychom to nevysvětlili, poněvadž jsou případy, kdy tomu tak není. Ale vy to chcete dát do té minulosti, ne to se ukáže teprve když to začne dělat tak že to dělá lépe než někdo jiný. No to se stává, že to lidi nedělají stejně. Jeden to dělá lépe, druhý to dělá hůř. Ještě je nejasné, co z toho bude. Třeba vy, který jste maloval hůř, tak jste rozvíjel mezi tím něco nového, učil jste se jiným věcem a zaměřil jste se jiným směrem no a možná že na tom budete líp

než ta holčička, která uměla hezky tohleto. Ale proč to chcete strkat za tím, že to bylo protože, už někdy když jste se narodili, tak že už jedna byla kreslí a druhá byla nekreslí. A vy jste byl nekreslí. Proč to, vždyť to je předsudek. Vždyť o tom nikdo neví. Copak to můžete jinak zjistit, než že tam dáte papír a zjistíte, jestli kreslí nebo nekreslí? Proč to chcete strkat dozadu, proč nechcete zůstat u toho co vidíte, to jest že jeden kreslí lépe a druhý hůř. Proč tomu říkáte, že má nějaké schopnosti? No to je psotě jenom komplex těch lidí blbých, kteří se chtějí vymlouvat na to, že oni holt jim nebylo dáno. A nic nedělají a tudíž nic neumějí-

[] A co ti, kteří se snaží?

LvH No tak to je jiná věc. Tam je zas komplex takových těch snaživců, kteří chtějí všechno překousnout...

[] A zase nic, že jo? Tak kde to potom je?

LvH No ale proč to strkat dozadu? Co vám to pomůže? Proč to chcete vysvětlovat, že...

[] něco z toho může zasadit hned jako od začátku a to je právě ta genetická výbava.

LvH No jistě, tam jisté rozdíly jsou, jenomže ty rozdíly nejsou ty, o které nám jde. Nikdo se nebude chlubit, že má gen. A že má talent, jó pane to už je jiný . Ale že má gen za to nemůže, no tak má gen. Stejně nikdo ten gen neviděl, kdežto ten talent jo panečku, to by mohl ukazovat.

Jo, tak toho necháme.

KONEC STRANY B

KONEC KAZETY 2